

DER ER ET STED I HELVEDE



UNDERVISNINGSMATERIALE

AF ANETTE VESTERGAARD SØBERG

GADS FORLAG

## INTRO TIL DIG SOM ELEV

Du sidder måske med bogen *Der er et sted i helvede* i hånden. Hvis du har bladret lidt i den, har du allerede opdaget, at der er noget med skrifttyper, som er særligt for denne bog. Du finder snart ud af, hvad det handler om.

Bogens handling er barsk. Der foregår noget forfærdeligt. Lige nu får du ikke at vide, hvad det er. Men det går ud over hovedpersonen, Anine, som du snart lærer at kende. Hun kommer fra en familie med rødder i Mellemøsten, men det, der sker for hende, kunne desværre ske i alle familier. Undervejs i din læsning kommer du til at møde forskellige opgaver, der skal hjælpe dig med at få øje på alle de små detaljer, som forfatteren, Kristina Aamand, har skabt i bogen. Det gør, at din læseoplevelse bliver endnu større.

Rigtig god fornøjelse med en helt særlig læseoplevelse.

## FØR I LÆSER

### I GØR JER KLAR TIL AT LÆSE BOGEN

I skal arbejde parvis med de første opgaver. Opgaverne skal hjælpe jer med at stille skarpt på bogens særlige udtryk i valg af skrifttyper.

Undersøgelse af bogens skrifttyper

- Tag bogen i hånden, og find de tre forskellige skrifttyper, der er anvendt i bogen. Gæt på, og diskuter i klassen, hvad forskellene viser.

Udforsk din egen håndskrift og computerens skrifttyper.

- Eksperimenter med at skrive bogens titel *Der er et sted i helvede* i hånden med forskellige stemninger, som afspejles i skriften. Find selv en stemning, som du synes passer til bogens titel. Måske kan du bruge nogle af disse stemninger: vred, bange, hævngherrig, spydig, lettet, optimistisk eller flov. Skriv gerne på store ark og med forskellige skriveredskaber, så der er plads til mange forsøg.
- Tjek også, om I kan få computerens skrifttyper til at vise stemninger, når I skriver titlen. Klip de bedste ud, så I kan præsentere dem for jeres klasse.
- Vis jeres eksperimenter med bogens titel skrevet med stemnings-skrifttyper til hinanden, og læs teksten op med den stemning, som skrifttypen signalerer.
- Hæng til slut jeres tekster op i klassen. I skal bruge dem igen senere.

## Tænkeskrivning om en sætning fra bogen

På bagsiden af bogen står der: Anines forældre siger, at der er et sted i helvede for den, der ikke vil gøre alt for sin familie.

- Skriv i fem minutter om, hvad den sætning får dig til at tænke på. Ingen skal se din tekst, så bare skriv løs.
- Efter de fem minutter udvælger du en enkelt pointe fra din tekst, som du gerne vil dele med klassen.
- I klassen deler I jeres tanker om sætningen for at blive klogere på, hvad forældrenes sætning kan betyde.

## MENS I LÆSER

### STOP OP UNDERVEJS, OG ARBEJD MED DETALJER I TEKSTEN

Nu er I klar til at gå i gang med at læse bogen. Imens I læser, kommer der forskellige stoppesteder, hvor I enten parvis, alene eller hele klassen sammen skal dykke ned i detaljer i teksten, inden I læser videre igen.

#### Kort fælles læsestart

Start op i fællesskab i klassen. Til den første opgave kan jeres lærer medbringe kardemomme-kaffe, så alle kan få en duft- eller en smagsprøve.

#### OPSKRIFT PÅ KARDEMOMMEKAFFE

Kom  $\frac{1}{4}$  tsk kardemomme i en kop, og tilsæt varm kaffe og lidt mælk.

- Læs introen (side 11) et par gange. Tøm teksten for alle de informationer, som bliver direkte fortalt, men gæt også på, hvad der bliver antydnet mellem linjerne.
  - Undersøg fx:
    - Hvilke personer indgår i teksten?
    - Hvem drikker kardemommekaffe, og hvilken betydning ligger der i serveringen af kardemommekaffen?
    - Hvor gætter I på, at personerne bor?
    - Hvem er udsat for voldtægt?
    - Hvad ved vi om ham, der begår overgrebet?
- Læs videre indtil næste stop, og lær Anines familie at kende.

## STOP OP SIDE 31

- Lyt i fællesskab til lydfilen med forfatteren Kristina Aamand, hvor hun fortæller om, hvordan hun skrev dele af bogen i hånden, og hvorfor hun valgte at gøre det sådan. Brug QR-koden for at lytte.
- Undersøg, hvilke forskelle I kan finde i fortællerstemmen i de tre tekstdele, der er skrevet med forskellige skrifttyper, fx side 21, 24 og 31.
- Diskuter, hvilke stemninger I kan se i de to håndskrifter. Inddrag jeres egne håndskrevne tekster, og diskuter, hvilke følelser Anine og oldemor Anine har I forhold til onkel Babba. Argumenter med detaljer fra handlingen og det håndskrevne udtryk.
- Læs videre indtil næste stop, og hør mere om, hvem onkel Babba er, og hvad han gør.



## STOP OP SIDE 48

- Lyt i fællesskab til sangen "Don't stop me now" spillet af Queen, og læs med i de engelske tekster undervejs. Samarbejd evt. med jeres engelsklærer, hvis der er svære engelske ord i teksten.
- Scan QR-koden for at lytte til sangen her.
- Samarbejd parvis om at finde to-tre linjer fra sangen, som I synes passer på Babba.
- Læs videre indtil næste stop, og vær forberedt på, at teksten bliver ubehagelig.



## STOP OP SIDE 64

- Parvis bladrer I tilbage til side 52 og 53.
- Undersøg de to sider nærmere:
- Kan I læse noget af teksten?
- Hvilke forskelle er der fra side 52 til 53?
- Hvad er mon forfatterens idé med at strege teksten over?
- Hvad tror I teksten bag overstregningerne handler om?
- Læs videre i kapitlet, der starter side 65. Bemærk kapitlets titel.

## STOP OP SIDE 69

- Anine har biologilektier for på side 66. I skal parvis hjælpe hende med at løse opgaven. Lav i samarbejde en brainstorm over emner, Anine kunne skrive om i sin fagtekst om den røde fluesvamp.
- Bed derefter en kunstig intelligens, fx ChatGPT om at skrive fagteksten for jer. Læs, og vurder kvaliteten af den tekst, I får ud af det.

- Undersøg på nettet, om I kan finde troværdige kilder, som siger, at Mario får superkræfter af at spise fluesvamp.
- Undersøg på nettet, om I kan finde troværdige kilder, der fortæller om shamaner i Sibirien, der spiste rød fluesvamp.
- Diskuter i klassen, hvorfor forfatteren mon nævner Anines biologilektier i fortællingen.
- Læs videre, og hør, hvordan Anines sindstilstand udvikler sig.

## STOP OP SIDE 94

- Sæt jer sammen i grupper af 3-4 personer.
- Forestil jer, at I er eksperter fra Anonym Rådgivning, som modtager Anines brev. I kan vælge at skrive et svar, som I synes, det skal lyde, eller I kan mundtligt beslutte og tage noter om tre-fire pointer, I ville lægge vægt på i et svar.
- Gem jeres forslag til senere.
- Læs videre, og find snart ud af, hvad den Anonyme Rådgivning vælger at svare Anine.

## STOP OP SIDE 113

- Find jeres svar til Anine frem fra forrige opgave.
- I gruppen sammenligner I jeres eget svar med side 113. Find ligheder og forskelle.
- Diskuter, hvilke svar Anine bedst kan bruge i sin særlige situation.
- Læs videre, og hør, om svaret hjælper Anine.

## STOP OP SIDE 123

Oldemor Anines portræt falder ned fra væggen. Hvad betyder det?

- Brug Padlets AI-funktion “Jeg kan ikke tegne” til at skabe portrætter af oldemor Anine, som I tror, hun ser ud. Padlet findes på Skoletube.
- Læg alle jeres portrætter på samme padlet, så I kan sammenligne dem.
- Forestil jer, hvad oldemor Anine kunne have lyst til at sige til Anine udover det, vi læser i bogen.
- Tilknyt oldemor Anines kommentarer til det portræt, I har skabt i Padlet. Se eksempel her:
- Læs bogen færdig, og find ud af, hvad den slutter med.



## EFTER I HAR LÆST

I samarbejde med jeres lærer beslutter I, hvilke af følgende opgaver I vil dykke ned i. Den første gruppe af opgaver hjælper jer med at gå tæt på bogens handling, sprog, temaer og symbolik som helhed.

### Udarbejd en magtcirkel

Nu skal I parvis på jagt efter, hvem der har magten i bogen.

- Anvend kopiark med magtcirkel på side 10.
- Overvej, hvem I vil placere i de fire magtringe i cirklen. Placer den eller de mest magtfulde personer i cirkelns centrum og den eller de mindst magtfulde yderst i cirklen.
- Led i bogen efter tekstcitater, som underbygger jeres placering af personer i magtcirklen, og skriv teksteksempler med sidetalshenvisning ud for de fire cirkelringe.
- Hæng jeres cirkler op i klassen, og diskuter ligheder og forskelle. Overvej også, om der i bogens slutning sker en forandring i magtbalancen.

### Tag temperaturen på bogen

- I skal parvis undersøge, hvordan temperaturen udvikler sig igennem bogen. I finder ikke mange konkrete gradtal, men der bliver talt om varmen mange gange. For at finde ud af, hvor der står noget om varmen, skal I anvende skimmeteknik i jeres genlæsning.
- Start fx med at tjekke side 35 og 65, og find selv flere steder, hvor der skrives om varmen.
- Brug kopiark med termometer til at tage noter om varmeudviklingen på side 11. Skriv sidetal og tekstuddrag. Start nederst på papiret med det første sted i bogen, hvor der står noget om varme.
- Sammenlign jeres tekstuddrag i klassen, og diskuter, hvordan termometerets udvikling kan forbindes med bogens titel.

### Hvordan slutter romanen?

- Genlæs sidste kapitel fra side 129.
- Undersøg, og diskuter slutningen samlet i klassen. Brug teksteksempler som argument:
  - Hvad gør Anine i bogens sidste kapitel, og hvad tror I, der sker med hende?
  - Hvad tror I, der sker der med onkel Babba?

## **HVAD GJORDE INDTRYK PÅ JER I ROMANEN?**

- Individuelt skal I udvælge et lille uddrag af bogen, som I hver især mener har stor betydning for bogens budskab.
- Øv oplæsningen af det lille uddrag.
- Stil jer i en rundkreds, efter hvilken side I har valgt, og læs op på skift efter siderækkefølge.

## **AFSLUTNING PÅ ARBEJDET MED BOGEN**

I samarbejde med jeres lærer beslutter I, hvilke af følgende opgaver I vil afslutte med. Denne gruppe af opgaver hjælper jer med at fokusere på, hvad I tager med fra litteraturoplevelsen.

## **HVORDAN BURDE ANINE HJÆLPES?**

- Det lykkes ikke for Anine at få hjælp i bogen udover fra afdøde oldemor Anine. Hun er alene med sit store problem. Kom parvis med tre realistiske forslag til, hvad Anine kunne have gjort, og begrund jeres forslag.
- Diskuter forslagene i klassen.

### **Et særligt sted i helvede ...**

Der er et særligt sted i paradiset til den, der gør alt for sin familie – og dermed også et sted i helvedet for den, der ikke gør. USA's tidligere udenrigsminister, Madeleine Albright, citeres for at have sagt: Der findes et særligt sted i helvedet for kvinder, som ikke hjælper kvinder.

- Brug kopiark med "et sted i helvede-sætninger" på side 12.
- Sæt jer sammen i små grupper, og giv fem eksempler på, hvem eller hvad I synes, der bør indrettes et særligt sted i helvedet for.
- Hæng jeres eksempler op, og del med klassen.

## TIL LÆREREN

I dansk ungdomslitteratur møder vi flere og flere forfattere med multikulturel baggrund. Kristina Aamand er en af frontløberne. Hun fortæller i bogen *Der er et sted i helvede* om 15-årige Anine, som er offer for overgreb begået af en ven af familien i en kultur, hvor netop familien er hævet over det enkelte individ. Anines forældre siger nemlig, at der er et sted i helvede for den, der ikke vil gøre alt for familien. Som læser tager man fejl, hvis man tænker, at hændelserne primært kan finde sted i en særlig multikulturel ramme. Historien er vigtig, fordi den desværre kan forekomme i alle kulturelle kontekster.

### **Bogen veksler mellem tre fortælleperspektiver**

Hovedfortællingen har Anine som jeg-fortæller, der i nutid fortæller begivenhedsforløbet. Her lægges ud med at introducere onkel Babba. Han og hans familie er nære venner med Anines familie. Som kendt, velintegreret politiker har han høj status i familien. Derfor skal Anina naturligvis servicere ham på bedste vis – med kardemommekaffe, børnepasning og med sin krop. Men Anine går i opløsning – holder op med at spise, begynder at bebrejde sig selv og føler sig helt alene med problemet, og en aften spiser hun en masse sovepiller. Et råb om hjælp, som familien med opbakning fra onkel Babba oversætter til samfundets høje krav til unge. Til slut viser der sig en mulighed for enten hævn eller afslutning af de ubærlige forhold for Anine. Hvad der egentlig sker, står dog åbent for fortolkning af læseren.

Det andet perspektiv er håndskrevne tekstelementer, hvor Anine i datid med en reflekteret og personlig jeg-fortællerstemme går tættere på sit indre tankeliv. Denne del har et dagbogsagtigt og i høj grad privat snit og supplerer hovedfortællingen på en interessant måde. De er helt lavpraktisk skrevet af forfatteren med en personlig håndskrift.

Sidst, men ikke mindst, er der et fortællerperspektiv, som er forestillede samtaler eller mundtlige replikker fra oldemor Anine, som konkret hænger i en billedramme på væggen i familiens stue, men som i Anines bevidsthed er et talende billede. Oldemor Anine på væggen er den eneste, som for alvor ser og forstår, hvad der sker i familien. Hun taler til Anine med omsorg og stærk patos om at passe på sig selv og få sagt fra over for overgrebsmanden. Også denne del er håndskrevet af forfatteren, men med en anden håndskrift.

### **Guide til klassens arbejde før, under og efter læsningen**

Undervisningsforløbet er sammensat af opgaveforslag både før, under og efter læsningen af bogen. Før-opgaverne har til hensigt for det første at rette elevernes opmærksomhed mod forfatterens særlige valg af skrifttyper til forskellige dele af bogen, så de har fokus på skift i skrifttyper, imens de læser bogen. For det andet rettes elevernes opmærksomhed mod bogens gennemgående mantra: *Der er et sted i Helvede til den der ikke gør alt for sin familie.* Det sker via en lille tænkeskrivningsøvelse.



Undervejs i læsningen er der en række opgaver, som er knyttet til specifikke detaljer i bogen. Derfor er princippet, at eleverne læser løs og stopper op, læser løs og stopper op. Der er primært opgaver, som skal løses parvis, gruppevis eller i plenum. Enkelte opgaver er individuelle.

Efter endt læsning kan I sammen i klassen beslutte, hvor mange opgaver I vil arbejde med. Fokus i undervisningsmaterialets idéer er et helhedsorienteret fortolkningsarbejde, hvor eleverne genbesøger specifikke passager i teksten for at samle elementer til et overblik over bogens handling, sprog, temaer og symbolik.

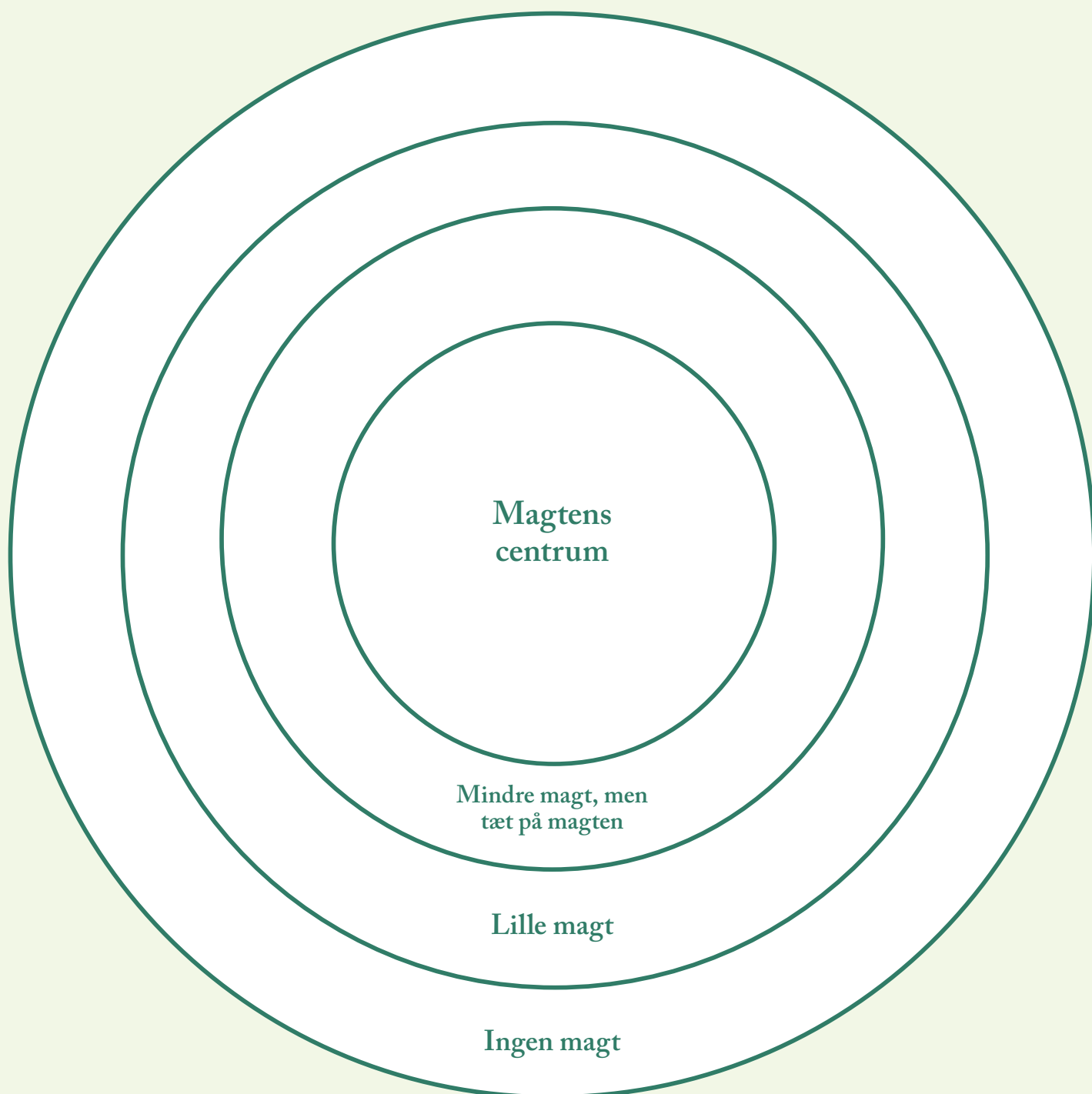
I afrundingsopgaverne vender eleverne sig mod verden og sætter med litteraturoplevelsen i baghovedet fokus på, hvad bogen giver dem inspiration til at mene om de forskellige temaer. Det sker ved, at eleverne rådgiver Anine om, hvad hun kunne have gjort, og ved fokus på elevernes egne værdier i forhold til, hvordan man bør opføre sig over for sine medmennesker.

### **Målgruppe**

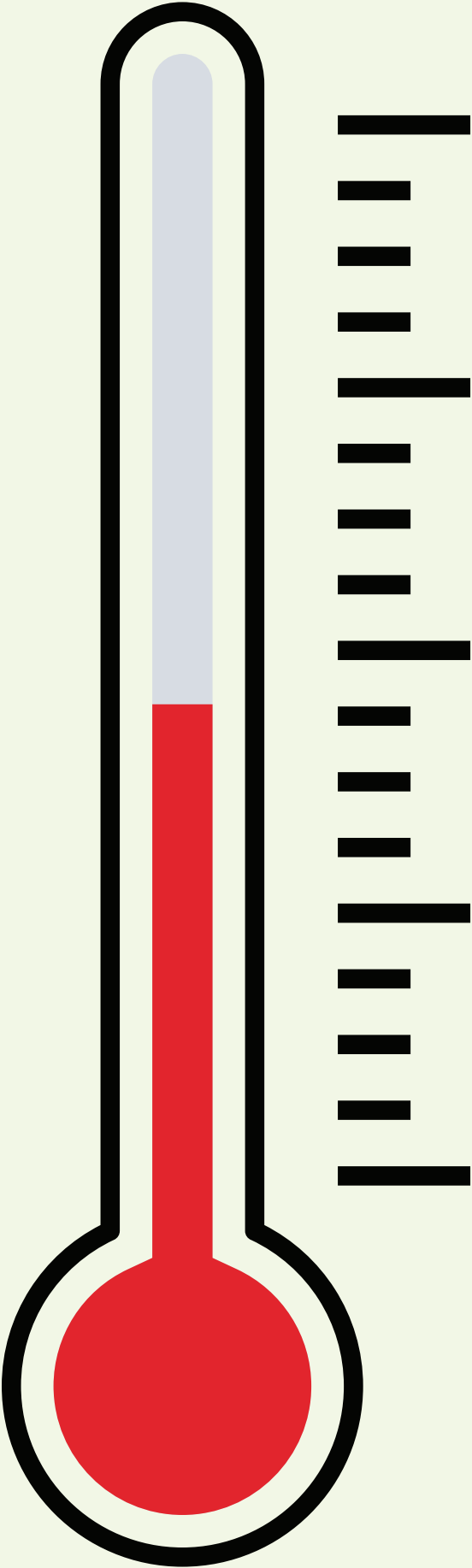
Bogen kan tale til en bred aldersmæssig målgruppe fra cirka 14 år. I skoleregi er bogens tema og kompleksitet passende fra 8. klasse og oplagt som et hovedværk. Undervisningsmaterialet sigter derfor mod undervisning i 8.-10.kl.

Vær altid opmærksom på, om bogens tema giver anledning til særlige tiltag i forhold til enkelt-elever, som på den ene eller anden måde har overgreb tæt inde på livet.

## Kopiark: Magtcirkel



Kopiark: Termometer



## Kopiark: Der findes et særligt sted i helvede til ...

Der findes et særligt sted i helvede til ...

Der findes et særligt sted i helvede til ...

Der findes et særligt sted i helvede til ...

Der findes et særligt sted i helvede til ...

Der findes et særligt sted i helvede til ...







